

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1923. január 31.

30. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Loibach-palota)

A sirt, hol nemzet sülyed el . . .

Egy orvosi folyóirat fekszik előttem. Beszámolót olvasok benne arról a gyületről, amit a német orvosok a berlini egyetem aulájában tartottak meg a minap. Hiss berlini professzor előadást tartott a német nyomorról s ennek az előadásnak adatai lázítóbbak és uszítóbbak, mint a legvéresebb szándéku és leghabzóbb szájú demagógia. Hadd írassak itt egypár adatot az epidemiává fokozódott tömegéhség bulletin-jából. A gabonatermés 8 millió tonnával marad vissza az 1913 ik évi 17 millióval szemben. Németország már a békében behozatalra szorult, most annál inkább, de a valutakülönbözet a szükséglet kielégítését lehetetlenné teszi. Az állatállomány csökkent, a tejtermelés elapadt. A zsír behozatalának nehézségei napról-napra nőnek. Skrophulosis, csontlágylás, rachitis s különösen a tuberkulózis morbiditása és mortalitása szerfölött megnövekedett, — állapítja meg a professzor. Ez élelmiszerhiányhoz hozzájárul a lakásínség és a szénhiány. Békében Németország 34 millió tonna szenet exportált s ma 38 millió tonna behozatalra szorul. Ennek értéke több, mint egy milliárd aranyárnyék, ami több mint háromszázmillió papírmárkának felel meg. A kórházakban kétségbeesztő az inség. A tüdő- és csecsemőgondozók sorra bezúntatik működésüket. Az a védőszánc, amit Németország a járványok ellen kiépített, félelmetesen meggyöngült. Az agkori és rokkantsági biztosítás értéktelenné vált. A német nép éheznek s állatokat kell kiszolgáltatnia, fázik s a szenét és fáját elviszik, mindene hiányzik s a megszálló csapatok drábézolnak. Az egyik professzor dézi a *Daily News* cikkét: „*ma tragikus német gyermeknek születni*“.

Halálos beteg nagy emberekről bulletineket adnak ki a kezelő orvosok. A nagybeteg Németország állapotát reménytelennek Kaszszandrának ezek az adatok. De a letális kimenetelt nemcsak ezek a szörnyűségek jósolják, a gyógyulás kilátástalansága a betegség természetéből ered. Mert itt csak a kórokozók gyógyíthatóak. A meggyöngült szervezet már aligha tud kitermelni magából annyi védőanyagot — hősiességet, önfeláldozást, az ellenállás heroizmusát, vagy a kétségbeesés sikoltozó tanácsait — amivel ezt a kórt le lehetne gyűrni.

„Váltom behajtom, nem kell semmi szó, — mondja Shylock — a fontnyi hus, amit rajta keresek, drágán vevém, enyém és akarom.“ Amikor a Ruhr-vidéket kihalásítják

a német birodalom testéből, amikor elvágják és lekötik a vasuti sinek artériáit és megakadályozzák, hogy a vér tápláló anyagot vigyen az elgyöngült szervezetbe, — a világ színpadán irtózatos méreteken beláthatatlan tömegeket mozditva és szólaltatva meg, rongyok drapériái között Antonio tragikus jelenetei ismétlődnek meg. Lesz-e Antonio színjátékából Shylock tragédiája — erre a történelmi igazság s a felhők biborkárpitjából eddig hasztalan hívott erkölcsi világrend fogják megadni a választ.

A német színjátékot nem a francia könyörtelenség emeli, — vagy taszítja? — a tragédia fenségébe. A tragikum magva nem a kiméletlenség, hanem a hasztalanság. Itt hiábavaló minden. Hiába való volt a németek megfeszített mun-

kája, hiába nélkülöztek összeszorított fogsorral, hiába láttak hozzá, hogy munkával visszahódítsák azt, amit a fegyverek elvesztettek, hiába produkálták a munkafegyver nagyszerű példáit, hiába, hiába, hiába. De hiába küldik a francia katonákat a német bányákba, hiába szakítják ki testéből a szénbányákat, hiába állítanak szuronyos őrt minden bányász mellé, hiába minden letipró kiméletlenség és minden égő szegényü megalázás, hiába török össze a német munka jármát s hiába tépik le magukról két marokkal a glórit, — csak a szenvedés lesz több, csak az ájultság lesz tehetlenebb, csak azt a lovat sarkantyuzzák véresre, amin, összefogózkodva győző és legyőzött, a halottak száguldva rohannak.

(d.)

Vihar előtti csend a demokrata főbizottságban

Pribicevics nem jelent meg az ülésen — Kéleledett a muzulmán pártok közti viszony — Nacionalista blokk készül Boszniában

Beogradból jelentik: Kedden kezdte meg a demokratapárt főbizottsága tanácskozásait, amely elé nagy érdeklődéssel tekint az egész közvélemény. A keddi tanácskozásokról kiszivárgó hírek azonban nem elégtették ki azoknak a várakozását, akik arra számítottak, hogy már az első napon pártszakadásra kerül a sor.

Az ülésen elsősorban a jelölések ügyéről beszéltek. Megállapították, hogy elég sok helyen *fegyelmességgel* látszik. A főbizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jelölések kérdésében mindenütt a párttagok többségének a véleménye a döntő és a kisebbségek mindenütt kötelesek magukat alávetni a többség akaratának. Így remélik elejét venni annak, hogy mint a múlt választásokon, most is több demokrata lista álljon sok helyütt egymással szemben.

Felolvasták az egyes kerületekből érkező jelentéseket. Főleg a Délszerbiából érkező jelentések kedvezőek, ahol a demokraták számitása szerint jobb esélyeik vannak, mint a radikálisoknak, a kiknek sokat ártott a török dzsemit önálló részvétele a választásokon.

Az ülésen a főbizottság legtöbb tagja megjelent. Nagy feltűnést keltett, hogy Pribicevics Szvetozár nem ment el az ülésre és hogy hívei meglepően csendesen viselkedtek. D. Vidovics elnök viszont egész vezérkarával, köztük Ribaric és Marinkovics Vojával végig résztvett az ülésen. A vitát szerdán folytatni fogják.

A minisztertanács ülése

Beogradból jelentik: Kedden délután a minisztertanács hosz-

szabb ülést tartott, melyen első sorban a délszerbiai közbiztonsági állapotokról tanácskoztak. Néhány kisebb reszortügy elintézése után az ülés, mint rendszeren, radikális párti megbeszéléssé alakult át, a melyen a választási esélyekről tanácskoztak.

A boszniai pártok marakodása

Szaraievóból jelentik: A Maglajlics csoport volt képviselő tagjai konferenciát tartottak, amelyen, minthogy a Spaho-csoport az egységes muzulmánpárt helyreállítására vonatkozó indítványukat elvetette, elhatározták, hogy a választásokon önállóan vesznek részt és mindenütt ellenjelöltek állítanak a Spaho-csoportnak. A párt hivatalos lapjának, az *Irsad*-nak a Spaho-csoport elleni heves kirohanásáról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak, az *Irsad* szombati száma meg sem jelent. A lap legközelebbi száma közölni fogja a Maglajlics csoport választási kiáltványát.

Mig a muzulmán pártok ilyen élesen szembehelyezkednek egymással, a boszniai szerb pártok között kooperálási mozgalom indult meg. A kezdeményezés a Narodna Odbrana-tól indult ki, a mely ott is a radikális és demokrata pártok között próbál választási megegyezést létrehozni. A radikálisok már közölték is a demokratákkal, hogy bizonyos feltételek alatt hajlandók a kooperálásra. A szerb földműves párt még nem lépett érintkezésbe a többi pártokkal. A mélyreható személyi ellentétek miatt azonban nem valószínű, hogy a nacionalista blokk megalakulása sikerüljön.

A beogradi Tribuna szerint a demokraták azt az ajánlatot tették a radikálisoknak, hogy nekik csak egy mandátumot biztosítsanak Boszniában vagy a tvarniki, vagy a bihácsi kerületben. Ezzel szemben mindenütt támogatnák a radikális jelölteket, különösen Szrskics minisztert Sarajevóban. A radikális lap szerint azonban ezt csak választási trükknek kell tekinteni, mert a demokraták komolytalan ajánlataik elutasítása után szszal akarnak agitálni, hogy a radikálisok meghiusították a szerbek egységes föllépését.

Sarajevói jelentés szerint a Maglajlics-párt már megejtette listavezetői jelöléseit. Tuzlában Vilovics, Tvarnikban Omerovics, Banjalukán Sevićs miniszter, Bihácson Maglajlics, Sarajevóban Korkut, Mosztárban Karamehmedovics lesz a listavezető.

A demokratapárt boszniai járási jelölő gyűléseit egységesen február 11 én fogja megtartani.

A Magyar Párt

beterjesztette a suboticei magyar választók névjegyzékét

Február ötödikéig lehet kiigazítani a jegyzékeket

Subotica város és a Magyar Párt intézőbizottsága között még mindig nem jött ugyan létre a megegyezés a párt által összeirt választók névjegyzékének felhasználására nézve, azonban a Magyar Párt ennek ellenére is tovább folytatta és befejezte a választók összeírását. Bár a város hátráltatni akarja a már ismertetett módon a Magyar Párt névjegyzékének felhasználását, a párt intézőbizottsága mégis *beterjeszti a magyar választók listáját*, amit a városi hatóság a legutolsó miniszteri rendelet értelmében *köteles figyelembe venni*.

Kedden délelőtt Nagy Ödön dr., a Magyar Párt ügyvezető elnöke már benyújtotta a főjegyzői hivatalhoz a magyar választók névjegyzékének első csoportját és szerdán délelőtt be fogja terjeszteni a még hátralékos névjegyzékeket is egy kérvény kíséretében, amelyben a párt a névjegyzékek felhasználását kéri a várostól.

Miután a Magyar Párt teljes névjegyzéke még nincs összegeve, még nem lehet megállapítani, hogy hány magyar választót irt össze a párt. Annyit azonban meg lehet állapítani, hogy a legtöbb kerületben legalább ezer magyar választó van, sőt egyes kerületekben ennél jóval több, úgy, hogy a város nyolc kerületéből a Magyar Párt mintegy 8-10.000 magyar választót irt össze.

Ezzel szemben Subotica város ezideig mintegy 4000 magyar választót vett még csak fel a választók névjegyzékébe, úgy, hogy *súlyos sérelem érné a magyarságot*, ha a város nem korrigálná idejében tévedését. Nagyon kevés idő áll már rendelkezésre. Már most rámutatunk

azonban arra, hogy a névjegyzéket csak február ötödikén kell a törvényszékhez betérjeszteni. A törvényhozó ezzel időt adott a hatóságoknak arra, hogy a január 31-ig rendelkezésre álló adatokat február ötödikéig feldolgozzák. A Magyar Párt jegyzékeit tehát elkésztés miatt nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ha a városi hatóságok nem akarják megsérteni a törvényt és a rendeleteket, kötelesek lesznek a bírósághoz történő átküldésig felhasználni a rendelkezésére bocsátott adatokat.

A Magyar Párt mindenesetre betérjesztette névjegyzékét és a város a törvényt mindenképpen köteles végrehajtani és a párt névjegyzékét felhasználni. Hogy a városi hatóság eleget tesz-e ennek a kötelezettségének, arra a névjegyzékbe felvett magyarak száma fog feleletet adni.

Megszűnik a szubotikai gyermekvédelmi osztály

A gyermekvédő választmány veszi át a hatáskörét

Az új kerületi főispánságok életbeléptével megszűnik Subotican a szociálpolitikai miniszterium gyermekvédelmi osztálya. A szubotikai osztály feloszlik és csak Novisadon, a kerületi főispánság székhelyén fog gyermekvédelmi kirendeltség működni. Mivel azonban a szubotikai gyermekvédelmi osztály működése szociális szempontból igen fontos és az itt sok intézkedést tett a gyermekvédelem érdekében, meg kell teremteni már időben azt a testületet, amely átveszi a gyermekvédelmi osztály teendőit.

Erre a célra alakult meg Subotican a gyermekvédő választmány amely most kezd meg működni. Mivel a szociálpolitikai miniszterium gyermekvédelmi kirendeltségének likvidálását már megkezdték, kedden délután a gyermekvédő választmány *Tabakovics* Miklós polgármester-helyettes vezetésével ülést tartott a városháza kis tanácstermében, amelyen a választmány elhatározta hogy átveszi a gyermekvédelmi

osztály vagyont és ügyeinek kezelését, hogy így ne szenvedjen az ügy érdeke.

Egy bizottság fogja átvenni a szociálpolitikai miniszterium kirendeltségétől az ügyeket és ez a bizottság veszi át az osztálynak

Harc a szubotikai rendőrfőkapitány és a helyettese közt

Beogradi lapok támadják Karakasevics főkapitányt Ellentétek az új főkapitányhelyettes beosztása körül

A kormányváltás után a városi közigazgatásban beállott személyi változások közül a legfontosabb *Tüllinger György* főkapitányhelyettes felváltása volt. A belügyminisztérium a főkapitányhelyettes helyére *Palmar Kálmán* volt sentai városi tanácsost nevezte ki, *Palmar* azonnal jelentkezett, azonban ezideig még nem vette át hivatalát.

E tény mögött súlyos harc húzódik meg, amely a szubotikai rendőrség — már néhány hete folyik. *Palmar* főkapitányhelyettes ugyanis azért nem foglalta el eddig hivatalát, mert álláspontja szerint *Karakasevics* Gábor rendőrfőkapitány, akinek *Tüllinger* bizalmas embere volt, őt animozitással fogadta és nem volt hajlandó neki azt a hatáskört biztosítani, amely a főkapitányhelyettest megilleti. Emiatt sok sürdös volt már a rendőrfőkapitány és új helyettese között és az ellentétek végre is *Pletikoszits* András dr. főispán elé kerültek, aki azonban eddig még nem döntött az ügyben.

A szubotikai politikai pártok is foglalkoztak már ezzel a harccal, amelynek kétségtelenül van politikai éle is, mivel *Karakasevics* Gábor főkapitány a demokratapárt exponense, míg *Palmar* Kálmán, az új főkapitányhelyettes a radikálispárthoz tartozik és így a radikális kormány által történt kinevezése és a demokratá főkapitány mellé való helyezése politikai tendenciával bír.

A szubotikai rendőrség belső harca most főképpen azért kíváncsok a nyilvánosság elé, mert a legutolsó napokban két beogradi lap: a *Tribuna* és a *Balkan* éleshangú támadást intézett *Karakasevics* főkapitány ellen. Különösen a »Balkan« támadása éles, amely nyílt levélben

rendelkezésre álló pénzeket is, hogy az eddig gondozottak ezen túl se maradjanak támogatás nélkül. A választmány elhatározta, hogy a legszélesebb mederben fogja tovább folytatni a gyermekvédelem akcióját.

követeli a belügyminisztertől *Karakasevics* Gábor főkapitány azonnali felváltását és a legsúlyosabb vádakkal illeti őt.

A támadásra, valamint a *Palmar* főkapitány-helyettesrel kapcsolatos ellentétekre vonatkozólag kérdést intéztünk *Karakasevics* Gábor főkapitányhoz, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az ellenem irányuló támadásokra az a megjegyzésem, hogy a belügyminisztérium B. B. B. ügyosztályán bárki betekintést nyerhet az ellenem lefolytatott vizsgálat adataiba, amelynek eredményeképpen engem teljesen tisztáztak ama vádak alól, amelyeket most megismételnek. Ezek a lapok, amelyek most újra sajtókampányt indítanak ellenem, különben sem sérthetnek engem meg. Mindenesetre szomorú, hogy ebben az országban mindenkinek meg lehet büntetlenül vádolni a legsúlyosabb bűncselekményekkel.

— Különböző okoknál fogva nem akarok az ügy indító okairól részletekben beszélni, amint *Thogy Palmar* főkapitányhelyettes esetéről is csak annyit mondhatok, hogy őt ugyanabba a beosztásba helyeztem, amelyben *Tüllinger* főkapitányhelyettes volt, a bűnügyi osztály élére, amely osztály vezetője egyúttal a főkapitányt is helyettesíti. Hogy ez a beosztás egyeseknek nem tetszik, arról nem tehetek, de erre nem is lehetek tekintettel.

Beavatott helyről egyébként úgy értesülünk, hogy a szubotikai rendőrségen dúló személyi harcokról tudomása van már a belügyminisztériumnak is, amely rövidesen véglegesen intézkedni fog az ádatlan helyzet megoldása tekintetében.

A radikális pártnak magyar jelöltje lesz Zentán

Sentáról jelentik: Vasárnap Sentán tartózkodott *Radonics* Jován egyetemi tanár, a szubotikai radikális párt listavezetője, ahol tárgyalásokat folytatott a Magyar Párt vezetőségével. *Radonics* azt ajánlotta, hogy a Magyar Párt tagjai lépjenek be a radikális pártba, mert ezáltal a magyarság érdekeit sikeresen meg tudják védelmezni. *Sóti* Ádám dr., a sentai Magyar Párt elnöke kijelentette, hogy a magyarság politikai állásfoglalásáról február 4-ikéig nem lehet érdemlegesen tárgyalni, mert csak akkor fog eldőlni, hogy a magyar nemzetiségű polgárokat felvetik-e a választói névjegyzékbe. Közölte továbbá *Sóti*, hogy a radikális pártba való belépés már azért sem lehetséges, mert a Magyar Párt a márciusi választásokon teljesen önállóan és a többi pártoktól függetlenül akar működni.

Vasárnap a sentai radikális párt megejtette a járási jelölést. A sentai járásban a párt *Vuics* Jócó földbírtokost, helyetteséül pedig *Schramm* Nándor ékszerész, ipartestületi alelnököt jelölte.

Ennek a jelölésnek főként az az érdekessége, hogy *Schramm* Nándor a Magyar Párt tagja és a jelölés folytán csak ezután fog belépni a radikális pártba. *Schramm* jelölését azzal magyarázzák, hogy ezáltal a radikális párt a magyar párthoz tartozó inarosokat és kereskedőket a saját számára akarja megnyerni.

A sentai Magyar Párt körében ezzel szemben szilárdan bíznak abban, hogy az ottani magyarság e személyi tekintetek miatt nem hagyja megbolygatni a párt egységét és *Schramm*nak a radikális párt részéről történt jelölése esetén is egyenesen és hűségesen kitart a Magyar Párt mellett.

A sentai demokrata párt is jelölő értekezletet tartott vasárnap, amelyen elhatározták, hogy *Juristics* *Sturm* Pál nyugalmazott tábornokot, a nacionalista országos szervezet beogradi elnökét fogják a sentai járásban jelölni. A demokraták megbízásából dr. *Zagorica* Beogradba utazott, hogy a jelölést a tábornokkal közölje.

Hamlet Mucsán

Írta: Baedeker

Egy vidéki városban nemrég színre került Shakespeare-nek Hamletje, s az előadásról egy kritikus, aki akkoriban épp ott tartózkodott és a darabot megnézte, a következő cikkel számolt be a lapjának.

... Végre láttuk hát Hamlet-et is, a melyet az »előleges színházi jelentés« és a színes plakátok már hetek óta hirdettek. A híres tragédiára nemcsak a színtársulat készült nagy buzgósággal és minden erejével, de városunk művelt közönsége is, amely az eddig előadott sok mókás operett és léha bohózat után végre egy komoly drámai munkán is óhajtott nevetni. Ha az igazgatónak és a rendezőnek is ez volt a célja, akkor gratulálunk nekik. Ezt a céljukat elérték. A hangulat a nézőtérben, bár a színpadon elég szomorú események történtek, mindvégig vidám volt, s azok, akik az előadást végignézték, hazamenet jóleső meglepődéssel konstataálták, hogy milyen jól már régen nem mulattak. S végre is, egy kabaré-estének nem lehet más a célja...

A betanítás és a rendezés elég gondos volt, s a kosztümözés is korszerűnek látszott. Nem lévén ugyanis határozottan megállapítható, hogy Dánia régebbi történetének melyik századában játszódik a shakespeare-i remek, a színház jelmezestere igen ügyes történelmi érzéket tanusított, amikor a szereplőket olyan ruhákba öltöztette, amelyek szintén nem árulták el, hogy mely században voltak divatosak. Így hát a jelmezek és a jellemek közötti harmonia teljesen megvolt, ellenben nem hallgat-

hatjuk el azt az észrevételt, hogy a színészek, s különösen azok, akik a fontosabb szerepeket játszták, nem állottak feladatuknak a shakespeare-i magasztalán. A királyfi személyesítője például, bár nem éppen tehetségtelen komikus, nem tudott »föllemelkedni« a szerep filozófiai mélységéig. Többször kacagtatta meg a közönséget mint az ugyanazon szerepben jeleskedő *Salvini*. *Rossi* vagy *Kainz*, de ezek meg — ne tagadjuk! — jobban tudták meghatni a nézőket. Mégis, bár a nevetők az ő részén voltak, azt hisszük, hogy a szerző intencióit a nevezett külföldi művészek helyesebben interpretálták, mert az általunk olvasott litteraturából azt a benyomást nyertük, hogy a Shakespeare-kutatók majdnem kivétel nélkül inkább komolyanak, sőt tragikusnak, találták a dán királyfi érdekes alakját mint komikusnak. Anélkül, hogy az utóbbi nézetet — már csak az eredetiségénél fogva is — teljesen el mernék ítélni, mi az általánosabb felfogás felé hajlunk s a különben derék színésznek azt tanácsoljuk, hogy e színjében máskor játssza inkább *Polóniuszt*, akinek egész egyénisége határozottan közelebb áll a komikum kedélyes birodalmához mint a Hamlet problémás alakja.

Az a fiatal színész, aki *Oféliának* a szerepével próbált megbirkózni (s e birkóban, fátalalom, alul maradt), e tekintetben jobban találta el a komoly színmű hangját. Ő nem nevetette meg a nézőket, — ellenkezőleg sajnálkozásra hangolta őket, úgy a szegény *Ofélia* szomorú sorsa mint a saját csekély tehetsége iránt... Legjobbban még az örülni jelenetek sikerültek neki, amelyeket az ambiciózus művész már a tragédia elején megkezdett, hadat üzenve annak a konvencionális felfogásnak, a

mely szerint a Hamlet »elhagyott szeretője« a darab végén veszté el a lelke egyensúlyát.

A királyné személyesítője elég jól játszotta meg *Csiky* Gergelynek a Nagymamáját, amelyre a játéka emlékeztetett, s egész magaviselete olyan volt, hogy egy a Hamletnél kevésbé előkelő és kevésbé szubtilis jellem is elidegenedett volna tőle. Több királynőtön vonást várunk és kérünk egy királynőtől még akkor is, ha másodszor megy férjhez, ami egy kissé mindig a méltóság rovására megy, — de az egész méltóságnak még se kellene oda-vesznie! Ugyanezt a kifogást kell emelnünk annak a színésznek az alakítása ellen is, aki *Claudius* királyt ábrázolta. Ő se állott a helyzetnek és a trónnak magasztalán s nagyon meglátszott rajta, hogy nem született bihorban — amit egyébránt vidéki színésztől igazán nem lehet kívánni. A jó ember (helyesebben: gazember) olyan »közönséges« volt, hogy minden gátságot elhittünk róla, a mivel *Hamlet* vádolta, s nemcsak a naiv karzat, hanem a raffinált páholyközönség is szentül meg volt győződve a megrögzött cinkos gonoszágáról. Ez utóbbi azonban nem vett részt abban a lineselsszerű igazságszolgáltatásban, amelyben a szegény színészt az ödödik felvonás végén részesítették a »tisztelői.« (A rothadt almák és narancsok, a melyek a színpadra szálltak, mind a karzat magaslatai felől érkeztek. Az előkelő közönség indignációja csak néma megvetésben nyilvánult meg.)

Legjobbban még *Rosenkrantz* és *Guil-*denstern voltak, akiket az ügyes dramaturg teljesen törölt a színműből, hihetőleg nem azért hogy a tehetséges szerzőt korrigálja, hanem valószínűleg csak kielégítő személyzetnek híjján. Kár,

hogy *Horatiót* is nem sülyesztették el, de hát ő nélkülözhetetlen volt s nélküle Hamletnek sincs jogosultsága a színpadon. A kettőre el lehetett mondani: *par nobile fratrum*, de — sajnos — csak guynyos értelemben, mert bizony egyiket se látszott meg, hogy valaha a wittenbergi egyetemen tanult, aminek pedig ilyen előkelő uraságokon nyoma szokott mutatkozni. Az egyetemi tanulmányok hiányának volt a bizonyítéka valószínűleg az is, hogy *Hamlet* ur az ő *Horatio* barátját néhányszor *Horácius*nak szólította. Egyetemet végzett ifjuval ilyen lapszus nem szokott történni.

Ugy látszik, vidéken még nem lehet klasszikus műveket egészen perfektil adni, pedig illuzió-keltéshez bizonyos tökéletesség kell. A Szellemet például kissé — hogy is mondjuk csak? — szellemeszerűben kellett volna színpadra állítani, hogy legalább a »gyöngébbek« (*Hamlet* és a karzat) higgyenek igazán benne.

De ő olyannyira materiális volt, s a hus meg a vér annyira kiabált le róla, hogy még a legmagasabb kakasülő hiszékeny látogatója se ült föl neki.

Egészben elmondhatjuk *Oféliával*:

Oh, jaj nekem,

Hogy amit láttam, láttam; és viszont,

Hogy amit látok látom az iszonyt!

Az előadásért különben a morális felelősség néhai *Podmaniczky* Frigyes bártót terheli, aki egy könnyelmű percben azt a híres kijelentést tette, hogy »Shakespeare-t vagy jól kell adni vagy sehogy, de mindenesetre adni kell.« Ilyen az a »mindenesetre«, amelyet a színházigazgató ur jólszervezett társulata tegnap este produkált.

A Német Párt panasza az apatini főszolgabíró ellen

Novisadról jelentik: A Német Párt központi vezetősége tiltakozó táviratot intézett Pasics miniszterelnökhöz, továbbá a belügyminiszterhez és a külügyminiszterhez Lepadát Milivoj apatini főszolgabíró ellen. A Német Párt közlése szerint Lepadát főszolgabíró terrort fejt ki a Német Párt apatini tagjai ellen. A párt vezetőségétől bekövetelte a Német Párt tagjainak jegyzékét, egyeseket a tagok közül beidézt és bezárással fenyegette meg őket, ha nem lépnek át a demokrata pártba. A Német Párt ezenkívül panaszt tett a sombori alispáni hivatalnál is, hogy az egyes bácskai községi hatóságok törvényellenesen járnak el a német nemzetiségű polgároknak a választói névjegyzékbe való fölvételénél. Így Bresztováccon 437 német választó fölvételét utasította vissza, minden indoklás nélkül. Hasonlóképpen jártak el Novi-Vrbászon is a németekkel szemben.

Lepadát Milivoj főszolgabíró kijelentése szerint ő senkit sem kényszerített a demokrata párthoz való csatlakozásra.

Álhirek

a vajdasági Protics-párt szakadásáról
Bugarszki Lázár főispán jelöltsége

Beogradból jelentik: A demokrata „Novi List” arról ad hírt, hogy a Vajdaságban Protics Sztoján egyébként erős táborában egyenlenségek vannak. Így például Somborban két féle csoportosulás van Protics hívei között. Egy „uri” csoport, melyben nagy birtokosok vannak és egy második, melynek többsége a szegény néposztályokból kerül ki. Az uri párt Bugarszki Lázár főispánt akarja felléptetni.

A Protics-párt azt reméli, hogy ezeket az egyöntetűségeket a párt szerdai alakuló ülésén Beogradban sikerülni fog kiküszöbölni.

A Novi Liszt híret más oldalról nem erősítették meg, de nem is lehet sok alapja, mert Bugarszki Lázár tudvalevőleg még aktív főispán, a törvény szerint tehát saját megyéjében fel sem léphet képviselőjelöltnek.

Liga

a színház támogatására

Juliusig akarják fentartani a subotica színi-idényt

A subotica színház fentartása kezdettől fogva súlyos gondokat okoz a városnak. Legutóbb már lépéseket is tett a subotica hatóság Beogradban az irányban, hogy vegyék állami kezelésbe a színházat, azonban ez valószínűleg csak Julius elsejével fog megtörténni, úgy, hogy eddig az időpontig a városnak kell gondoskodni a színház anyagi ellátásáról, minthogy a publikum nem képes fentartani a színházat.

Az állami szubvenciók összege azonban már fogytán van, úgy, hogy a még meglévő pénzügyi legfeljebb csak február végéig biztosítja a színház fenmaradását. A színiügyi bizottság Juliusig fenn akarja tartani a színi-szezonot, ehhez azonban legalább százezer dinárra volna szükség.

Ennek az összegnek előteremtése

érdekében a város társadalmi akciót akar indítani. A színiügyi bizottság határozata értelmében kedden délután a város kibővített színiügyi bizottságot hívott össze ülésre, hogy ezt az akciót megbeszélje. Az ülésen résztvettek a társadalmi egyesületek vezetői is és azon Tabakovics Miklós polgármester-helyettes elnökölt. Az értekezlet megállapodott abban, hogy akciót fog indítani egy liga megalakítására, amelynek ré-

szére száz tagot akarnak toborozni, azzal a feltétellel, hogy mindenki kötelezné magát havi 250 dinár befizetésére. Ilyen módon akarják a színház fentartásához szükséges száz ezer dinárt előteremteni és ennek a ligának megalakítása érdekében nagyarányú társadalmi akciót akarnak kifejteni.

Az agitáció már legközelebb megindul és a színiügyi bizottság reméli, hogy az sikerrel fog járni.

Az egész Ruhr-vidéken kihirdették az ostromállapotot

Ujabb véres összeütközés a megszállók és a német lakosság között

A Ruhr-területen ismét vér folyt: a megszálló csapatok fegyveresen oszlatták szét a tüntető lakosságot, amely tiltakozott a megszállók erőszakos rendszabályai ellen.

Bipard város katonai parancsnoka letartóztatta a város polgármesterét, aki nem akart a megszálló hatóságok parancsainak engedelmessé válni. A lakosság körében a letartóztatás nagy izgalmat idézett elő és hétfőn általános tüntetést rendeztek a franciák ellen. A francia katonaság közbelépésére összeütközésre került a sor, mely alkalommal huszan a tüntetők közül megsebesültek.

Bochumból, Essenből és a Ruhr-terület többi részeiből is jelentenek tüntetéseket. A lakosság tiltakozó demonstrációjánál sokkal nagyobb nehézségeket okoznak a franciáknak az egyre terjedő sztrájkok, amelyek a megszállott területeken minden munkát megbénítanak és lehetetlenné teszik a franciáknak a szénvidékek kiaknázását. Eddig 31 pályaudvaron

szünetel a munka és a szénszállítás teljesen megakadt Franciaország felé.

A megszálló katonai parancsnokság a legerélyesebb rendszabályokkal akarja letörni a német munkásság és lakosság ellenállását.

Dagouille tábornok hétfőn parancsot adott ki, amelyben

az egész megszállott területen elrendeli a legszigorubb ostromállapotot.

Este 10 órától reggel 6 óráig senki sem járhat az utcán. Minden gyülekezés és csoportosulás tilos.

A lapok megjelenését, nyomdai termékek előállítását cenzúrához köthették, a színházak, kabaré- és mozisínházak előadásait betiltották.

Párisban attól tartanak, hogy a munkásság az eddigi elszigetelt sztrájkok helyett általános sztrájkot fog elrendelni. Ha ez bekövetkezik, úgy a megszállást Wesetre, Bremenre, Hammora és Elberfeldre is ki fogják terjeszteni.

A Hirlap újból rágalmaz

A Magyar Párt után a magyar ujságírókat támadja

A Fischer és Krausz-nyomdában elkövetett vandal pusztítást mi a szakértői megállapítás és a rendőrségi nyomozás adatai alapján betörők munkájának tartottuk. Az úgynevezett *felelőtlen elemek stílusát mi másnak ismerjük, mint ahogyan az ismeretlen tettesek vasárnap éjjel a Fischer és Krausz-nyomdában dolgoztak.*

A Hirlap című helyi lap, amely a Fischer és Krausz-nyomdában készül, mai számában szokásos stílusában a Bácsme gyei Naplót azzal vádolja meg, hogy tévuttra akarja vezetni a nyomozást s a sorok közt meggyanúsít, hogy nekünk is részünk van a rombolásban, s hogy mi összeköttetésben állunk a felelőtlen elemekkel.

Ha mi csak sejtettük volna, hogy a »Hirlap« a vasárnap éjszakai pusztítást üzleti célokra akarja kihasználni, s ebben akadályozza őket az a feltevés, hogy a nyomdájukat betörők látogatták meg, ennek a megállapításnak nem adtunk volna kifejezést. A koldust se bántja senki, ha tekélyeit mutogatva akar részvétet keltetni önmaga iránt.

Nekünk nincs kifogásunk az ellen, hogy a Hirlap mártir koszorút akar a fejére tenni, noha tudjuk, hogy célja ezzel az, hogy hiszékeny magyarok pénzén csináljon magyarnyelvű lapot a magyarság ellen.

A »Hirlap« moralitására vall, hogy azt a körülményt, hogy a Fischer és Krausz-nyomdában gépszijakat, s alkatrészeket lopnak el, egyik nap arra használja fel, hogy a Magyar Párt vezetőségét támadja s a magyarság egységét csorbítsa, a másik nap pedig úgy kamatoztatja,

hogy magyar ujság és magyar ujságírók ellen intézzen gonosz támadást.

Megvetéssel kell visszautasítanunk azt a manóvert, hogy a Hirlap a Magyar Párt után most a magyar sajtó munkáit támadja és gyanúsítja meg s itt a magyarságért küzdő ujságírókat az a Vukov Lukács rágalmazza, aki mielőtt a maga magyarságát feltedezte, a Bácsme gyei Naplót teljeltette a belügyminiszteriumban, ahol az volt a vádja ellene, hogy magyar szellemben ír s nem közli az ő szerb-barát cikkeit.

Amikor a múltban a »Hirlap« kiadóhivatala, vagy legutóbb a Dálbácska szerkesztősége ellen követték el a hazug hazafiság leple alatt gonosz merényleteket, a Bácsme gyei Napló elítélő és megtorlást követelő hangja a legerélyesebb volt, mintahogy most is erélyesen követeljük és követeltük, hogy a tetteseket nyomozzák ki, állítsák bíróság elé és minden elgondolható módon vegyék elejét az efféle, vagy ehhez hasonló gonosz bűncselekmény elkövetésének.

Fel kell hívunk azonban a »Hirlap«-ot, hogy magyarázza meg mai cikkének azt a rejtélyes mondatát, hogy »a novisadi vállalatoknál érdekes adatok állnak rendelkezésre, amely több cionista-vezért is kompromitálnak.« Hisszük, hogy e már nem is burkolt gyanúsítást a Hirlap szerkesztője sem fogja törni, már csak azért sem, mert a közelmúltban a cionisták támogatásával akart zsidó felekezeti lapot kiadni itt Subotican.

Azt a céltudatos és bátor rágalmazást, amelyet a Hirlap minden

alkalommal a Bácsme gyei Napló ellen folytat, hisszük, rövidesen megtorolja a bíróság. Ha a »Hirlap«-nak bármilyen vádja, adata, bizonyítéka, feltevése, sejtése van a Bácsme gyei Napló ellen, mi megkönyvitjük számára a munkát, hogy bejuttatunk kompromitálhasson. *Áldvetjük magunkat, működésünket a Magyar Párt elnökségéből alakuló választott bíróság vizsgálólatának és ítéletének.* Ha pedig a Hirlap netán nem bízik a Magyar Párt elnökségében, ítélkezzék négy akárki magyar ember s viselje az ítélet súlyát az, aki rágalmazásban, hazudozásban, rosszindulatú támadások inscenálásában, reklám hajhászásból elkövetett kompromitálásban, inkolligealitásban, a magyar sajtó tekintélyének lejáratásában, denunciaciózásban, hazug feljelentések gyártásában bűnösnek találhatik.

Ha a »Hirlap« szerkesztőiben van egy szemernyi igazságérzet, ezt az ajánlatunkat kerteles nélkül elfogadják, ha ezt nem teszik, maguk adnak alapot arra, hogy a közönség, amely még a »Hirlap«-ról is feltételez némi jóhiszeműséget, megismerje azt a szellemet, amely ennek az orgánumnak a szerkesztését irányítja.

A két ukrán tiszt

Egy rejtély megfejtése

A magyar proletárdiktatura bukása óta többször foglalkoztak a lapok a két ukrán tisztnek a rejtélyes eltűnésével. A napokban bejárta a lapokat a hír, hogy a két ukrán tiszt gyilkosát Schwingula Béla személyében a budapesti rendőrség elfogta s Schwingula hosszas faggatás után bevallotta, hogy a két ukrán tiszt szemét ő szurta ki.

Egy Berlinben élő magyar uságró most érdekes adatokat közöl velünk erről a két ukrán tisztéről s azok meggyilkolásáról. Az adatokat a berlini magyar még a proletárdiktatura alatt szerezte bizalmas uton, s eddig senkivel sem közölte. Most azonban, hogy az ukrán tiszték ügye előreláthatólag újabb áldozatokat követel, szükségesnek tartotta információit közölni. Elmondja, hogy a magyarországi proletárdiktatura kiküldtása idején két ukrán vörös hadseregbeli tiszt érkezett Budapestre. *Jefimoff és Esmiroff.* Mindketten Rakovszky gárdájához tartoztak s a legszélsőbb baloldali irányt képviselték. Lennebbek voltak Leninnél s a legszigorubb, legvéresebb terrort követelték, nemcsak a polgárság, hanem a szociáldemokrácia kiirtására is. Rakovszkyéknak mindinkább kellemetlenné kezdett válni a véres-szájú Jefimoff és Esmiroff s fölhasználva a magyar proletárdiktatura kiküldtását, igyekeztek megszabadulni a két tiszttől. Kiküldték őket Magyarországra, »megfigyelő«-i megbízással.

Jefimoff és Esmiroff azonnal érintkezésbe lépett a magyar kommunisták szélsőbal elemeivel és hamarosan megkezdtek agitációtukat a szovjet »szociáldemokratákkal tulajdonosan átítatott és gyengekező« kormánya ellen. Agitációjuk a legnagyobb titokban maradt. A szovjetkormány megbukott tervekbe csupán: *Cserny, Garay, Schön, Szamuely, Deák* és még egy ismeretlen nevű terrorista volt beavatva. Az ukrán tisztekkel együtt nyolcan voltak az összeesküvők s naponta a Baross-téri Mária templomban gyűltek össze tanácskozásra. A templom félelmetes csöndje és titokzatossága valósággal színpadi hatást keltett. Mind a nyolcan a legszigorubb titoktartásra kötelezték magukat. Az ukrán tiszték javaslatára abban állapodtak meg, hogy az ingadozó és erélytelen Kun-kormányt puccs útján megbuktatják s helyébe egy szigorú diktatóriumot állítanak, mely a legvéresebb terrort alkalmazza a

burzsodzia és a szociáldemokrácia ellen. Moszkvával csak akkor tartanak fenn összeköttetést, ha majd az ottan is tervezett puccs a vezetőket elsöpri és a legszigorubb diktatura hívei veszik át az uralmat.

Az összeesküvés részletei az utolsó pillanatig titokban maradtak, de két nappal a puccs előtt Kun mégis megtudta az összeesküvés részleteit. Mindmáig kiderítetlen maradt, ki árulta el az összeesküvést, de tény az, hogy Kun Béla azonnal magához hívatta Jefimoffot és Esmiroffot és felelősségre vonta őket.

A két ukrán tiszt nyíltan beismerte a tervezett puccsot és mindketten igyekeztek meggyőzni Kunt, hogy a szovjet az akkori gyöngye kormányzótanács vezetése mellett nem tarthatja magát sokáig. Hajlandók voltak Kunt is kombinációba venni és beavatták a puccs minden részletébe.

Kun erre azt felelte, hogy **hajlandó csatlakozni hozzájuk**, amennyiben garanciát vállalnak azért, hogy a puccs terveiről egyetlen szó sem fog kiszivárogni. Amennyiben a puccs előtt a kormányzótanács bármelyik tagja is meg tud valamit az összeesküvésből, úgy ő — Kun Béla — kénytelen lesz a kormányzótanács pressziójára mindkettőjükkel végezni. Jefimoffot és Esmiroffot nem riasztotta vissza ez a fenyegetés és garanciát vállaltak arra nézve, hogy tervük továbbra is titokban marad.

Huszonégy órával a terv kivitele előtt a kormányzótanács ülést tartott. A kormányzótanács egyik szociáldemokrata taga egyszerre csak föláll és közli az **összeskötésről nyert értesüléseit.** Ez a bejelentés nagy izgalmat keltett s **Kun is úgy tett, mintha mit sem tudott volna a készülő baloldali puccsról.** Megnyugtató kijelentést tett a kormányzótanács előtt s garantálta, hogy a mozgalmat a legrövidebb időn belül a legradikálisabb eszközökkel elfojtja.

A kormányzótanács ülése után azonnal érintkezésbe lépett az összeesküvők végrehajtó bizottságának hat tagjával s gondoskodott arról, hogy a két ukrán mit se tudjon a megbeszélés eredményéről. Kifejtette előttük a helyzet veszélyes voltát s kijelentette, hogy a munkásság, mihielyt értesül a puccs-kísérletről — s meg van minden oka arra, hogy föltételezze ezt — a leghathatósabb óvintézkedéseket fogja foganatosítani s a puccs tervezői minden bizonnyal a forradalmi törvénytisztek elé fognak kerülni. Ez hatott. Mindannyian beadták a derekukat, mire **Kun értésére adta Csernynek, hogy Jefimoff és Esmiroff tulságosan kellemellen a szovjetre nézve.** Cserny megértette Kun gondolatát...

A többi már tudjuk a budapesti lapokból. A két ukrán tisztet tényleg bedobták a Dunába s a puccsról többé nem került szó. Az összes beavatottak sajtó érdekükben hallgatnak az esetről.

A két ukrán tiszt meggyilkolása s az egész magyar proletárdiktatura ma már a múlt szomorú emléke. De mert sokan azt hiszik, hogy az ukrán tiszték a magyar kommunizmus alatt a polgári érdekek szolgálatában pusztultak el, — érdekesnek tartjuk ezt a berlini információt közreadni.

Pribicevics lapja a régi liberális-párt ellen

Ausztrofil multjukat vetik a szemükre

Pribicevics beogradi esti lapja, a »Novi List« nagy feltűnést keltő vezércikkben éles támadást intéz a liberális-párt ellen, amely a demokratapárt megalakulásakor legnagyobb részében beolvadt a demokratapártba.

Különösen élesen mutat rá arra a »Novi List«, hogy a liberális-párt mindig ausztrofil politikát folytatott és az Obranovics dinasztának legerősebb támasza volt. Ebben annyira mentek, hogy a háború elején nem voltak hajlandók belépni a koncentrációs nemzeti kormányba, melybe pedig az összes többi polgári ellenzéki pártok beléptek. A megszállás alatt pedig Szerbiában maradtak és mindenféle köztisztviséget elvállaltak. A párt vezére **Veljkovic** Voja például az egész háború alatt Beograd polgármestere maradt.

Most a választások előtt pedig ar-

ra törekszenek a régi liberálisok, hogy Szerbiában mindenütt ők legyenek a demokratapárt listavezetői. Fel is sorol a lap 12 kerületet, amelyben listavezetői helyeket követelnek, 3 kerületben pedig a régi liberális-párt lobogó alatt önállóan lépnek fel. A 17 szerbiai kerületben 12 volt liberális, három volt haladó-párti (Marinkovicsék) és csak 2 kerületben lesz zamosztalac (Davidovicsék) listavezető a demokratapárt listáján, bár a demokratapárt zömét éppen a zamosztalacok tették ki.

A cikk tendenciája világosan az, hogy a demokratapárt balszárnyában egyenetlenséget idézzen elő. Érdekes viszont, hogy amíg a demokratapártban békésen megért a ma kétfelé húzó tábor, Pribicevicséknek nem jutott eszükbe a liberálisok ausztrofil multját felpiszkálni, sőt Veljkovicot a legmagasabb tisztségekbe választották meg.

A görög helyzet újra válságos

Venizeloszt visszahívják Görögországba

Athéni jelentések szerint a görög kormány helyzete súlyossá vált s ha a kormány hamarosan le nem mond, újból forradalom kitörésétől lehet tartani. A népgygyre hangosabban követeli a kormány lemondását s a kormány és a király közt is teljes a szakadás. György király a kormányt felszólította, hogy adja be lemondását

s haladéktalanul írja ki a választásokat. Plavtirasz ezredes, a forradalmi kormány elnöke a nemzetközi helyzet bizonytalanságára hivatkozva, megtagadta a kívánság teljesítését. A miniszterelnök kijelentette, hogy Lausannéba utazik, hogy Venizeloszt rábíri a visszatérésre s vele együtt kísérelje meg a rend helyreállítását.

Tárgyalások a blokk körül

A demokrata-párt jelölései

A nacionalista blokk megalakítása ügyében megindult tárgyalások az egyes pártok között már napok óta folyamatban vannak és azok gyorsan közelednek a kibontakozáshoz. Egyelőre még következtetni sem lehet a várható eredményre, mert az egyes pártok megbízottai még nem jutottak megegyezésre, azonban már jelentékeny közeledés észlelhető a pártok között. Egyelőre még csak a radikális-párt álláspontja kérdéses, mert itt még mindig különböző felfogások állnak egymással szemben a blokkhoz való csatlakozást illetően.

Ezen a héten azonban feltétlenül megtörténik a végleges döntés, a melyet az egyes pártok a kerületi választmányok kvórumától kérnek ki. **Csütörtökön délután a radikális-párt, pénteken pedig a demokrata-párt kerületi választmányja foglalkozik a nacionalista blokkhoz való csatlakozás ügyével** és ezeken az üléseken fog a végleges döntés megérlelődni.

Eddig a döntésig nem állíthatók össze az egyes pártok választási listái sem, mert a nacionalista blokk megalakulása lényegesen befolyásolná a jelöléseket. Eddig a demokratapárt a subotcai kerületben csak egy jelölést ejtett meg a sentai járásban.

Páreken a subotcai járás jelöltjeit is megállapítja a demokratapárt és ugyancsak ezen a héten ejti meg a jelöléseket a radikális-párt is. A demokraták listavezetője vagy **Setyerov Szlavko**, vagy **Matics Ivo** lesz, míg a radikálisoké **Radonics Jovan**.

A többi pártok, amelyek a nacionalista blokk körül csoportosulnak, tisztán a blokk megalakulásától teszik függővé jelöléseiket, illetve azt, hogy melyik országos párttal kooperálnak a választásokon.

Értesülésünk szerint abban az esetben is, ha a radikálisok nem csatlakoznának a blokkhoz, a demokraták az Or-Ju-Ná-val, a dobrovójacokkal és a rokkantakkal, a radikális-párt nélkül is megalakítják a nacionalista blokkot.

A kenyérbéke második kiadása

— Berlini levél —

Berlin, január végén.

Berlinben, s általában egész nagy Németországban ma nincs más téma, mint a Ruhr-vidék megszállása. A főváros tele van menekültekkel és kiutasítottakkal, Berlinben is kezdenek megismerkedni a vagonlakókkal, s kezdik megérteni azokat a panaszkodásokat, amelyekről most négy éve Budapest volt hangos. Az egész birodalomban egy érzés van, a hangos és kétségbeesett tiltakozás.

— Mi lesz most, — kérdi mindenki. — Mit akar és mit fog csinálni Franciaország?

A helyzetet érdekesen világítja meg Hans von Gerlachnak, az egyik legismertebb radikális publicistának nyilatkozata, aki a Bácsmegyei Napló munkatársának a következőket mondta:

— Amikor 1917-ben a bresztlitovszki tárgyalások megkezdődtek, Németország katonai és polgári vezetői közhírré tették, hogy vége a répa nyavalyának, nem éhezünk többé, mert megkötötték Ukrajnával a **kenyér békét.** Ukrajna kormány a valóságban nem is volt, de a nép mégis hitt a híreknek, hogy ez küldi a kenyérvonatokat. A kenyérvonatok azonban nem jöttek. Ukrajnának magának sem volt mit ennie. Hiába küldött Ludendorff hadseregeket ki buzát keresni.

— Gyakran gondolunk mi most Ludendorff ukrán kalandjára. A francia nép elkeveredett, nyakig uszik az adósságban, nagy a munkanélküliség. Poincaré azt meséli, hogy a németeknek van pénzük, a

Ruhr-vidék aranymező, csak oda kell menni a pénzért s az aranyokért. A franciák ma éppúgy hisznek a Ruhr-szénben, mint mi annak idején az ukrán kenyérben s ugyanugy csalódnak is.

— Poincarének sikerült az, ami még egyetlen német államiérfinak sem sikerült. Létrehozta a munkások és munkaadók egységfrontját. Németországban ma már senki sem beszél arról, hogy a több milliárdot kitevő **szénadó**, amelyet a bányatulajdonosok a munkásoktól pontosan levontak, hónapok óta nem fizették be az állampénztárba s hogy a szeptemberben levont adó, ha ma fizetik be, már csak negyedrészt éri az akkori értéknek. Most mindenképp csak a francia katonai akcióval foglalkozik. Általános vélemény, hogy meg kell maradni a passzív rezisztencia mellett, az aktív ellenállás kész örület volna.

EGYÉNI AKCIÓ

Tolsztoj a gyümölcspiacon

Ugy ül keskeny kalitkájában magába gémberedetten, kucsán, mint Andersen mindentudó főnixmadara, bölcs nyugalmal szemében, titokzatosan s az esztendő káncsival a szája körül. Előtte mint megannyi játék ágyugolyók, almák, véres narancsok tornyosulnak apró gúlában. A bódé tetején lustán terpeszkedik az olvadó hősübe. Orosz. Ő is szaladt a nagy futáskor csalódottan, kiábrándulva, de a remény mécsesével szívében. Két éve, mindennap reggel hétkor megjelenik a standon, kirakja az almákat, narancsokat, fügeket, az aszalt szilvás szakajtót, felgyüri prém-gallérját és várja a vevőket.

Kofa szomszédjai tisztelettel és félelemmel nézik. Sohasem, vagy nagyon ritkán beszél. Akkor is komoly és tekintélyes. Ha választás lenne a gyümölcsár fronton, biztosan őt kiálltanák ki egyhangulag valami előkelő titullussal főbizalminak. Boltozatos nagy homloka mögött ismeretlen bánatok, szomorúságok és vígságok emléke húzódik meg. Tolsztojosan fenséges nyugalmával úgy ül ott mint egy tömör, nehéz faragású keleti bálvány, aki áldozatra vár. Gyümölcsel és szakajtóval felett egy imbolyg körbe a feje mint az ide-oda pattanó labda.

Ki tudja, hogy mire gondol? Eres szempillájának függőnye mögött távolban érző hunyorog két kék szem. Emlékezik. Ki tudja mi fáj neki, ki tudja megérteni a messzi orosz puszták hívogató földszagát, rajta kívül? Az emlékezés nosztalgijája mindig keserű, mint a rossz feketekávé, vagy mint a rosszul szívott ópium-pipa. Az emlékezés a legszomorubb, mert sohasem adja vissza a multat.

En mindig bámulom, amikor elmegyek előtte. Tegnap este — éppen arra csatangoltam — egy fázós, meztelbás kis suhanc, akár Dickens Copperfield Davidja, oda sompolygott a narancsgulához és elemelt belőle egyet. Szabályosan, pontosan az oldaláról vette ki, a gula ledől a narancsok szerte szét gurultak és Copperfield félekszakadva loholt a narancsokkal. Az orosz nagyon kedves dologra gondolhatott, mert mosolygott. Talán a tél lopott szívébe drága képeket otthonról, nem tudom. De a nevetése olyan volt mint az ártatlan, kacagó kisgyermeké, akinek valami csillogó, fényes játékot adnak.

A kofatábor felháborodottan zugott, méltatlankodott és a szélső gesztenyestű asszonynak sikerült elcsipni a menekülő, rémült fiút. Diadallal és szikkokkal vegyes háthaütéssel vonszolták a bünbánó suhancot az orosz elé. Ő csak mosolygott. Egész kis csöndület támadt körülötte. Az ucca logika szerint most a megérdemelt ütlegeknek kellett volna következnie. A kofák liardias kiáltásokat hallattak és szemekkel szikratávították, hogy: **rajta neki!** En is vártam, hogy mit fog tenni a károsult orosz. De valamennyien csalódtunk. A kofák is, a rettenő csibész, a borbély, aki az ajtóban állott és az a szép asszony is, aki az emeleti ablakban érdeklődve nézte az eseményeket. Az orosz megcitrózta a szöke Copperfieldet, valamint halkán suttogott magában, visszaadta a narancsot a bögő, síró csibésznek és méltóságosan, mint aki jól végezte dolgát, beült újra bódéjába.

VÁROSI JÓDOS
GYÓGYFÜRDŐ
NOVISAD
PENZIÓ RENDSZER
KITÜNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDRO-
THERAPIA, RÖNTGEN-LÁBORATORIUM,
KVARCLÁMPA, DIATHERMIA ÉS VILLAMOS
KEZELÉSEK. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

A fiu úgy állt, mintha Isteni csuda hullatta volna kezébe a narancsot az ismeretlenből. Ez a hazátlan orosz kinyilatkoztatta a szeretet nagyszerű hatalmát, a süketek hallották, a vakok látták csak a hallók és látók nem vettek még észre semmit.

Valami nagy örömet akartam szerezni ennek az embernek. Valami nagy jót akartam vele cselekedni, hogy meglátalmazsam, hogy tudtára adjam elragadtatósomat. De semmi sem jutott eszembe. Azt gondoltam, hogy írok róla, sok levél küldök neki, megmondom minden ismerősömnök a nevét, hol árul és biztosan nagy forgalmat csinál nekik. De nem találtam ezt se helyesnek. Hirtelen ötlettel megragadtam vettem nála egy kiló almát. De utóbb megbántam. Nem csak hogy bőven mérte, de még ráadását is adott. Két szép, borizú, gömbölyű almát. Legalább három dinárt értek. Annyi jóakaró szívesseggel kínálta, hogy el kellett fogadnom. Nagyon nagyon szégyeltem magam. Am az almák, — ezt nem szabad elhallgatni, — igazán pompások voltak...

(T.)

Ahogy Novisadon csinálják...

Ezer választót utasítottak vissza

Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék, a választói névjegyzékbe való felvétel iránt, január 6-ig benyújtott kérvények közül ezer kérvényt visszautasított. A visszautasítás azon a címen történt, hogy a kérvények nem voltak szabályszerűen felszerelve, nevezetesen nem volt mellékelve az illetőségi, a születési bizonyítvány, valamint annak az igazolása, hogy a kérvényező hat hónap óta lakik Novisadon és hogy büntetlen előéletű.

A Bácsme gyei Napló munkatársának Stefánovics Zsarkó dr. polgármester a következőket mondta a visszautasított kérvények ügyében: »A kérvények visszautasítása tényleg megtörtént.

Amikor a város beteriesztette a kérvényeket a törvényszékhez, konkrét adatokkal igazoltuk, hogy a kérvényezők jogoszláv állampolgárok, hat hónapnál tovább laknak Novisadon, betöltötték 21-ik életévüket és hogy büntetlen előéletűek.

Hogy a visszautasítás miért történt, azt nem tudom.

Most van folyamatban a választói névjegyzékek hivatalból való kiigazítása. A visszautasított választókat, — amennyiben választói jogosultságuk meg van, — hivatalból felvesszük a névjegyzékbe és ezeket újból beteriesztjük a törvényszékhez.

Reméljük, ezeket aztán most már nem fogják visszautasítani.

Érdekes, hogy a visszautasítottak között van egy tényleges törvényszéki bíró is.

A visszautasítottak között vannak szlávok, magyarok és németek.

Orosz dráma

Kikindán egy emigráns herceg meggúllolt egy emigráns ezredest

Kikindáról jelentik: Kedden délelben izgalmas véres jelenet játszódott le a város egyik legforgalmasabb utcáján: *Dagyiani Foma menekült kaukázusi herceg törrelleszurta emigránstársát: Oszipov ezredest.*

A gyilkosságnak — amely a városban nagy szenzációt keltett — érdekes háttere van. *Dagyiani Foma* kaukázusi herceg, aki már régóta tartózkodik Kikindán, egy hónappal ezelőtt találkozott *Oszipov* ezredessel, aki a múlt év végén Beogradból jött át Kikindára. A herceg az ezredesben fölismerete azt a bolsevik uralom alatt a Kaukázusban parancsnokló komisszárt, aki testvéreit börtönbe hurcoltatta, apját pedig — állítólag — agyonlövötte. A találkozás után a herceg a rendőrségnek azonnal jelentést is tett és kérte is, hogy *Oszipovot* tartóztas-

sák le, mert az a kommunista Oroszországban, mint népbiztos sok embert ártatlanul börtönbe hurcoltattott. A rendőrség azonban — tekintettel arra, hogy erre sem joga, sem elégséges bizonyítéka nem volt — nem tett eleget a herceg kérelmének, hanem a jelentés alapján az illetékes helyen indította meg az ezredes ellen a vizsgálatot.

A herceg kedden másodizben találkozott *Oszipov*val. Az utcán — amikor fölismerete — szó nélkül ketszer arculütötte. Az ezredes a váratlan támadás ellen védekezni próbált, de sikertelenül, mert *Dagyiani* leteperete és a törével halálosan megsebesítette. *Oszipov* nyomban meghalt.

A gyilkosság után a herceg önként jelentkezett a rendőrségen.

HIREK

A sarkantyú

Egy budapesti banktisztviselő, volt aktív löhadnagy agyonlövötte hivatali főnökét azért, mert egy alkalommal hivatalában megsértette.

Aktív löhadnagy volt a merénylő, tiszta, a régi k. u. k. hadsereg neveltje, háborútájt, emberpusztítás te-lelhetetlen emlékével megterhelt katoná, akit a gazdasági és politikai romlás kényszerített arra, hogy kardját levetve, rangjáról lemondva beálljon banktisztviselőnek. Az a pálya, amit választott, az a foglalkozás, amire rászorult, békés, polgári emberek pályája és foglalkozása, a kik ha valakivel porbe vagy egyéb konfliktusba kerültek — nem vettek soha igénybe revolvergolyókat. Az aktív löhadnagy társai és hivatali elődjai a bíróságokra, a törvényre bízták mindig életüket és soha a fegyverekre, mint a merénylő tiszta, aki uniformis nélkül, rang nélkül, háboru után revolverrel kereste becsületét. A bankok hivatalában, a kereskedelmi bírókban nem volt soha kötelesség a pártj és soha senkit sem közösi tettek ki azért, hogy a főmerült nézeteltéréseket nem tisztázta a lovagiasság parancsa szerint. Az aktív löhadnagy — és még sok ezer tiszta, akik békés foglalkozásra kényszerültek — vitte csak be a polgári hivatalokba a harcias szellemet, a revolverrel való döntés princípiumát — a háborút, a háborút — mert a frontok pusztító mérge az, ami el-lepte a békés hivatalok levegőjét: a háboru tradíciója éledt fel abban a gyilkosságban, amit tegnapelőtt Budapesten elkövettek. A katoná — katoná marad — és aki revolverrel ölt parancsa, vagy anélkül, öt éven át életüket, szomorú szent embercsodákat, az a béke kilencszázhuszon-harmadik esztendőjében sem tud megszokni arról, hogy a fegyver jogáról lemondjon.

— **Mariora királyné átutazott Suboticán.** Mariora királyné, Bukarestből hazajövet, kedden délután átutazott Suboticán. Az udvari vonat mely 3 óra 54 perckor érkezett meg, 4 óra 9 perckor folytatta útját Beograd felé. A suboticei pályaudvaron Jovanovics tabornok, hadosztály-parancsnok, Pletikoszits András főispán és Karaksevic Gábor rendőr főkapitány fogadták a királyné vonatát.

— **Nincsiés Beogradban.** Nincsiés külügyminiszter, akit eddig a vajdasági választási agitáció tulságosan elfoglalt, tegnap este visszaérkezett Beogradba, s fogadta Antics meghaltalmazott minisztert, a Lausannében tárgyaló S. H. S. delegáció elnökét. Antics jelentést tett a konferencián történetekről.

— **A szerémségi német párt jelölő gyűlése.** Novisadról jelentik: A szerémségi Német Párt február 3-ikán Rumán gyűlést tart, amelyen a képviselőjelöléseket fogják megejteni.

— **Radikális lap indul Palánkán.** Január 28-án Palánkán »Radikalna Reča« címen új radikális párti lap indult meg. A lapot dr. *Popovics* Milán szerkeszti.

— **Ujjászervezték a novisadi városi tanácsot.** Novisadról jelentik: A belügyminisztériumtól kedden rendelet érkezett a főispáni hivatalhoz, amellyel az eddigi kiszélesített városi tanácsot feloszlatja és új bizottsági tagokat nevez ki. A változás lényegileg abban áll, hogy a közismert Protics-párti tagok kimaradtak és csupán *Adamovics* István dr. maradt meg ezek közül. Kimaradt továbbá *Miacsek* Lajos dr. szlovák nemzetiségű bizottsági tag.

— **A bácskai szlovák-párt jelölő gyűlése.** Beogradból jelentik: A bácskai szlovákok, akik eddig a radikális pártot támogatták, a választáson önálló listával lépnek fel. A szlovák párt február 2-án Novisadon előlő gyűlést tart.

— **A novisadi rendőrfőkapitányt rumai főszolgabíróvá nevezik ki.** Novisadról jelentik: Megbízható helyről nyert értesülés szerint *Banjanin* Jován, eddigi novisadi főkapitányt, a rumai járás főszolgabírójává nevezik ki. — Novisad város rendőrfőkapitányává hirszerint *Varicsak* András rumai főszolgabíró, — aki már erre az állásra kombinációba volt véve, — fogják kinevezni.

— **A választói eljáráshoz szükséges kellekeket** Novisad város osztja szét. Novisadról jelentik: A belügyminiszter rendelete szerint Novisad város fogja szétosztani Bácska, Bánság és Baranya területén és a varasdi választókerületekben a választási eljáráshoz szükséges kellekeket. A kellekek szétosztásának intézésére február hó 15-re a belügyminiszter egy kiküldötte fog Novisadra érkezni.

— **A szavazók számának és a választási helyeknek bejelentése.** Novisadról jelentik: A belügyminiszter rendelete intézett a főispáni hivatalhoz, mely szerint a január 31-ig kiigazított választói névjegyzékek adatai alapján be kell jelenteni a szavazók és választási helyek számát.

— **A szociálpolitikai minisztérium mint háziúr.** A szociálpolitikai minisztérium tudvalevőleg megvásárolta a Nagy Ferenc-telepen lévő hérházakat. Az új tulajdonos működését azzal kezdte, hogy február 1-től kezdve felemelte a lakók házbéretét. Az emelés 3—400 százalékos ugyan, de még így is a szociálpolitikai minisztérium házában vannak a legolcsóbb lakások. Egy két szobás modern lakás évi bére 1500—2000 dinár. Az, hogy a szociálpolitikai minisztérium is emeli a házbéret, a szegény lakókra nézve, akik ettől a minisztériumtól várják, hogy megállítja a február elsejével meginduló házbéremelési lavinát, nem nagyon megnyugtató.

— **Vasúti szerencsétlenség** Gajdobra állomáson kedden tolatás közben egy teherkocsi ajtaja *Halász* József vasúti fékezőre zuhant, aki nyomban meghalt. Hoittestét a novisadi kórház hullaházába szállították.

— **Elfogták a határon.** Kanizsáról jelentik: A határőrség letartóztatta *Mészáros* Lajos sentai lakost, aki utlevél nélkül akart átszökni a határon. A kihallgatásnál megállapították, hogy *Mészáros* hadköteles, akinek február 1-én katonai szolgálatra kellett volna bevonulni. Beismerte, hogy Szegedre akart szökni, ahol alkalmazást kapott. Beszállították a suboticei ügyészség fogházába.

— **Niezwiadomski nem kapott kegyelmet.** Varsóból jelentik: A köztársaság elnöke megtagadta a kegyelmet *Niezwiadomski* festőnek. *Narutovicz* gyilkosát kedden átszállították a varsói Citadellába, ahol a halálos ítéletet végre fogják hajtani. Varsó katonai parancsnoka nem hajlandó katonákat adni a kivégzéshez, mert polgári bünről van szó.

— **Becskerek város új illetékei.** Becskerekéről jelentik, hogy a városi tanács az engedélyhez nem kötött iparigazolványok díját 5 dinárról 50 dinárra az engedélyhez kötöttéket pedig 5 dinárról 100 dinárra emelte fel. Ezenkívül új adómentet vezettek be, amennyiben végeladások és alkalmi kiárusítások után a város 500 dinár adót fog kivetni az eladókra.

— **Jegyzői kinevezés.** Torontálmegye alispánja *Csehovog* Danilot Mali Torákra segédjegyzővé nevezte ki.

— **Helyreigazítás.** A következő nyilatkozat közlésére kértek fel bennünket: A *Bácsme gyei Napló* január 27-iki számában »*Megverték, mert az Erger-Bergert énekelte*« című közlemény nem felel meg teljesen a valóságnak, mert a kérdéses nótát nem én, hanem egy másik kávéházi vendég énekelte. Az inzultusnak nem ez volt az oka, azt ettől teljesen független eset provokálta ki. *Dimitrievics* Dadó.

— **Óriási hangversenytermet építenek a bécsi zenészek.** Bécsből jelentik: A bécsi zenészek és dalosok szövetsége elhatározta, hogy egy óriási méretű hangversenytermet építenek, amelyben égyezer közreműködőre és tízezer hallgatóra lesz hely. A hangversenytermet a salzburgi Mozarteum mintájára készülni. — **Persze a mostani nehéz pénzügyi viszonyok mellett ez a terv egyelőre csak a jövő zenéje.**

— **Görögországban megint egy volt miniszter felett ítékeznek.** Szófiából jelentik: *Daszkalov* lemondott belügyminisztert, aki Sztambulinszki mellett szinte második dik-tátora volt Bulgáriának, a pártja, a parasztpárt, pártbíróság elé fogja állítani. A pártban erős mozgalom indult meg, amely *Daszkalov* kizárását követeli. *Daszkalov*nak elődeivel szemben szerencsése van, hogy ő felette csak a pártbíróság ítélezik, ámbar a volt görög miniszterek sehogy sem szeretnek bíróság elé állni.

— **Kemal pasa megnősült.** Konstantinápolyból jelentik, hogy *Musztafa Kemal* pasa egy szmirnai nagybirtokos leányával házasságot kötött.

— **Szász Zoltánt felmentették.** Budapestről jelentik: *Szász Zoltán* a Zeneakadémiában tartott előadásával kapcsolatos bűnpörben a budapesti tábla hétfőn az izgatás vádja alól fölmentette.

— **Az ir mozgalom.** Londonból jelentik: Az ir felkelők megtámadták Dublinban az angol fő-kormányzó palotáját, de felőrai harc után visszaverték őket.

— **A Topolai Sport Club mulatsága.** A Topolai Sport Club február 10-én műkedvelői előadást rendez. Színtre kerül a »Múltóságos csizmadia« című három felvonásos bohózat. A főszerepeket *Ede* lényi *Etelka*, *Bicskei* *Ilonka*, *Faragó* *Bandi*, *Krämer* *Rezső* és *Lörök* *Antal* játsszák. Utánna táncmulatság lesz reggelig.

— **Landau Juliska táncestélye 7-én** lesz megtartva a Bányai különtermében. Egyik szenzációja az estélynek, hogy a legszebben öltözött nő és férfi sorsolás, illetve szavazás után jutalmat kapnak. Az estély iránt széles körben nagy az érdeklődés. Meghívókra igényt tartók még jelentkezhetnek.

— A bánati kereskedelmi és iparkamara zárszámadása. Beeskerek-ről jelentik: A bánati kereskedelmi és iparkamara igazgatósága kedden délelőtt ülést tartott, amelyen megvizsgálták a múlt évi zárszámadást és az ez évi költségvetési tervezetet. A múlt évi számadás 284.000 korona szüficcit zárult és az idei költségvetés is bevételi többletet mutat fel. Ezután az igazgatóság megállapította a kamara plenáris ülésének tárgysorozatát, amelyet a napokban fognak megtartani.

— Előzölte a vonat. Beeskerek-ről jelentik: Sziveri János 34 éves siketnéma napszámos kedden délután 2 órakor a beeskereki olajgyárból a vasuti sínek között Muzsila felé tartott. A siketnéma ember nem halotta a beeskereki személyvonat közeledését, amely Sziverit halálra gázolta. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

— A kikindai tűzoltók mulatsága. A kikindai önkéntes tűzoltóegyesület vasárnap este tartotta nagyszerű műsoros estélyét. A szereplők közül kitűnt *Dedk Kornél* kabarékomikus, az ismert színművész, aki több pompás számot adott elő. Nagyon jók voltak még *Linster Irén*, *Haberland Gyula*, *Lédeczy Mariska* és *Linster Lola*. Az est sikere elsősorban *Moldt Ferenc* tűzoltóparancsnok és *Barta Vilmos* útkár érdeme.

— A Tüze új száma most jelent meg érdekes tartalommal. *Lányi Menyhért*: *A Firenzei haláltánc* című drámájának befejező részét közli, *Ady Endre* verselt hét nyelven mutatja be, még pedig: magyarul, németül, franciául, olaszul, szlovákul, románul és kínaiul. *Simándy Pál*: *A kereszténység reneszánszáról* ír. *Gömöri Jenő*: *Furcsa gondolatok* című gondolatgyűjteményének közlését folytatja. *Gömöri Jenő*ről, *Salamon László* nyit levél a jóhiszemű emberhez címmel írt cikket. *A Tüze szerkesztője és kiadóhivatala Wien, VI., Máriahilferstrasse 25. II. Stiege Mezzanin 25.*

— *Juristics Uros* hangversenye a városi színházban. A subotici városi színházban február 5-én hétfőn tartja hangversenyét *Juristics Uros* tenorista, a szentpétervári opera volt tagja. Másorán szerepelnek a *Zsidónő*, a *Bajazzók*, a *Lohengrin*, *Rigoletto*, az *Afrikai nő* és *Carmen* című operák egyes ariái. A hangverseny nyolc órakor kezdődik.

— *Bajmokon* még tudnak mulatni. A jó békeidőre emlékeztető lakodalom volt a napokban *Bajmokon*. *Kókai Elek* gazda fia kötött házasságot. A lakodalomra 112 házból hívtak vendégeket. A lakzi két napig tartott s ez alatt az idő alatt elfogyott egy bika, 82 pár tyúk, 2 kövér disznó, 20 pár kacsa. A bort nem mérték meg, de az is elég fogyhatott, mert *Sárközi István* zeszbandája, amely a talp alá való húzta, tízenyolcezer koronát keresett a lakodalomban. — *Bajmokon* még tudnak mulatni, s amint látszik ott van is miből mulatni.

— *Szerelmi dráma epilógusa*. *Novisadról* jelentik: Múlt év szeptember 13-ikán a város végén *Sztanojević Jovanka* összeveszett *Petrović Bozsóval*. A veszekedésbe beavatkozott *Vojnic Dusan* mezőúr, aki az asszony biztatására *Petrović Bozsót* agyonlőtte. A keddi tárgyaláson a *novisadi törvényszék Vojnic Dusan*t erős felindulásban elkövetett emberölés miatt ötévi börtönre, *Sztanojević Jovankát* pedig gyilkosságra való felbujtás miatt négyévi börtönre ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védők felebbeztek.

— *A tanítóknak nem jár faszegély*. *Beeskerekéről* jelentik: A tanítók *Beeskerek* városától, az iskolaszék határozata alapján a múlt évben három ölfát kaptak segély fejében. Ez ellen a az iskolaszéknek néhány tagja kifogást emelt, miért is a városi tanács a közoktatásiügyi miniszterhez fordult segély végett. Kedden megérkezett a miniszterium válasza, amely kimondja, hogy a tanítóknak nem jár faszegély és ha ilyen adnak is, annak értékét a személyi pótlékokból le lehet vonni. A tanítók ebben az évben is kértek faszegélyt, amelyről azonban hajlandók lemondani abban az esetben, ha a tavaszi segély összegét nem vonják le nekik.

— *Sentán jól üt be a farsang*. *Sentáról* jelentik, hogy az ottani anyakönyvvezetői hivatalnál kedden tizenhét pár kötött házasságot.

— *Kiütéses tifusz Bukarestben*. *Bukarestből* jelentik: Az utóbbi időben több ember megbetegedett kiütéses tifuszban. A betegek közül eddig ötvennégyen meghaltak. A kormány széleskörű intézkedéseket tett, hogy a járvány terjedését megakadályozza.

Dr. Mezey István orvosi rendelőjét megnyitotta. *Belgyógyászati* rendelés. Férfi és női nemű betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8-11. és d. u. 3-5-ig. *Subotica, Cara Dušana-ul. 6.* (Vass Adámmal szemben.) Telefon: 695.

Dr. Vécsel Jenő orvosi rendelője nemű betegek részére rendel délelőtt 7-9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: *Cyrrill-metoda-tér 5. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.*

— *Bőr- és nemibetegnek Somborban* rendel *dr. Koralek* lakásán (*Weidinger-palota I. emelet*) délelőtt 8-10 és délután 2-4 között. *Salvarsan-oltások* vérbajosoknak.

— *Orvosi rendelő bőr és nem-betegek részére* d. e. 9-1/2-ig, d. u. 3-6-ig. (*Salvarsan* okások vérbajosoknak) csecsemő és gyermekbetegeknek délelőtt 9-1/2-ig. *Dr. Kosztolányi Subotica, VI. Vilsonova 34.*

Dr. Andrejević Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is *Alesch ur.* a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9-12 és d. u. 2-5-ig *Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten* (volt *Reichl-palota*). Telefon 4-52.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, január 30. Lanyha iránzat mellett az árak változatlanok. Eladásra került 102 vagon áru, nagyrészt tengeri. Buza 475 dinár. Tengeri 232.50 dínár. Korpa 170-180 dínár. árpa 315 dínár. 0-ás liszt 700 dínár. Főzöliszt 675 dínár.

Zürich, január 30. Zárlat: Beograd 4.60 (4.50), Berlin 0.01375 (0.01625), Amsterdam 211.40 (211.60), Newyork 536.25 (536.75), London 24.83 (24.87), Páris 32.80 (33.50), Milánó 25.35 (25.47), Prága 15.35 (15.50), Budapest 0.2025 (0.2050), Bukarest 2 (2.20), Szófia 3.30 (3.50), Varsó 0.01625 (0.01625), Bécs 0.0074 (0.0074), Osztrák bélyegzett 000.74 (000.75).

Zagreb, január 30. Zárlat: Bécs 0.1510-0.15.40, Berlin 0.30-0.25, Budapest 4.15, Milánó 5.15-5.25, London 510, Páris 6.90-6.80, Prága 3.20-3.18, Zürich 21.25-21, Amsterdam 43.43.50.

Az ésszerű tőkekamatoztatás legújabb módja! 15%-os és magasabb kamatoztatás.

Külön eiv alapján felvesszünk azolid résztvevőket vállalatainkhoz 50.000 dínárnál nagyobb összeggel.

Kisebb betétek egyáltalán nem fogadtatnak el. A betétesek ténylegesen részt vesznek a vállalatokban, külön osztalék alapjában a résztvevőknek

évi minimális 15%-ot garantálunk.

A betétekért és osztalékért teljes szavatosságot vállalunk, amely mindennemű bankgaranciával egyenértékű. 688

a betétek felmondhatók.

A betéteseknek és érdekelteknek a legmeszszabbbmódo titoktartást biztosítjuk.

Szóbeli- és írásbeli felvilágosításai készséggel szolgálunk

BRAĆA JANEKOVIĆ fakeskedelmi és gőzfűrészt r. t.
Zagreb, Kukovičeva ulica 3. Alapítva 1911. évben

Az érdeklődőknek elsőrendű bel- és külföldi referenciák állnak rendelkezésre

Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések útján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Arajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

6971

Terézia krém

pouder, szappan és arcviz

használata bársonysimává teszi az arcot és kezét.

Készíti:

Decsy Gyula

gyógyszertára

a kiskápolna mellett. 412

Fifi Kream

és kölni viz

készíti

PINTÉR FÉRENC

SZENT JÓZSEF

gyógyszertár a nagytemplom mellett. Subotica. 665g

Egy jó munkás

órássegédet

keresek azonnali belépésre és jó fizetés mellett

Scheurer Gáspár

órá- és ékszerész

Sombor 480

Új dobozgyár Suboticán

VOJVODINAI DOBOZIPAR (GÁL és NEUFELD)

Sudarevičeva ul. 84.

Készít: *Posto, kalap, fűző, pouderes, szappanos, parfümös, gyógyszer, cukorkás és ékszerdobozokat s általában mindenfajta papírdobozt egyszerű és díszes kivitelben, minden alakban. — Gondos, izléses munka. — Pontos szállítás. — Mérsékelt árak. — Telefonhívás 421. (Welsz Ármín fűszeres). 364*

Keresek mielőbbi belépésre

MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT

aki szerb, horvát és német levelező is. Alkalmaznék továbbá egy vasszakmban jártas, agilis, önállóan dolgozni tudó szakembert

ÜZLETVEZETŐNEK

aki egyben perfekt német levelező és ki vaskereskedésemel önállóan képes vezetni.

Írásbeli ajánlatok a fizetési igények megjelölésével *Kuszli Gyula* vaskereskedéséhez *Novi Sad*, intézendők. 464

ELADÓ

Beogradhoz közel bánati városban a legforgalmasabb helyen jól jövedelmező és szépen szortírozott

csemege üzlet büffé helyiségekkel

betegség miatt és azonnal átvehető lakással együtt. Leveleket „Logobb befektetés” jellegre a kiadó továbbit. Ügynököket díjazok. 657

NYILTTÉR.

Mely szomorúsággal tudatjuk, hogy drága jó férjem, felejthetetlen édes atyánk, ipánk, nagy-
atyánk és szeretett testvér

BOLGÁR ALAJOS

munkás életének 65. évében rövid kínos szen-
vedés után örök pihenőre tért.

A drága halott hült tetemeit f. hó 24-én d. u.
2 órakeremelték el a helybeli izr. sírkertben
Bezdán, 1923. évi január 24-én.

Ngudojék békében!

Özv. Bolgár Alajosné, felesége, Elza, Olga, Mik-
lós, Böske, Boriska, gyermekei, Lederer Jenő,
Bakonyi Zsigmond, vejei Lederer Ius, Lederer
András, Bakonyi István, Breitner János, unokái.
Özv. Loschitz E. Lipótné, testvére,
Özv. Bruck Mórné, anyósa.

Felhívás.

**A „VENAC“ könyvkiadó vállalat r. t.
részvény jegyzésére.**

A Kereskedelmi és Iparügyi Miniszterium 1923. év
január hó 12-i V. T. 124 számú engedélye alapján
alulírottak megalapítják a „VENAC“ Részvény Tá-
rsaságot Beograd székhellyel.

A részvénytársaság célja:

1. Elvállal mindennemű nyomdai, litográfiai, cin-
kográfiai és önyvkötő munkát.
 2. Foglalkozik könyvek és njságok kiadásával.
- A részvénytársaság alaptőkéje 600.000 dinár (Hat-
százezer dinár) és 600 drb. 1000-es részvényből áll.
Szükség esetén ez az alaptőke új részvények kiadása
útján felemeltetik, amelyek egyrészt a régi részvé-
nyesek elsőbbséget élveznek.

A jegyzéskor minden részvény után 500 dinár és
100 dinár alapítási költség címén befizetendő.

A maradvány következőképpen fizetendő:

- 1923. március 15-én 200 dinár,
- 1923. május 15-én 300 dinár

minden részvény után.
Részvényjegyzés teljesíthető: Beogradban a „Ra-
dikál“ kiadóhivatala Prizrenka 7., Kopsa Radomirnál
a „Raška“ R. T. igazgatójánál Beograd, Prizrenka 7,
és az alulírott megbízottaknál.

A jegyzés 1923. február hó 15-ig tart.

Beograd, 1923. január 17.

ALAPÍTÓK: Protić M. Stojan nemzetgyűlési kép-
viselő, Dr. Hadži Kosta ügyvéd, Dr. Kopša Radomir
orvos, Lević S. Ábrahám az Országos Bank vezér-
igazgatója, Dr. Tapavica György ügyvéd, Klicsin Mita
a „Radikal“ igazgatója, Mladenović Milan nemzetgyű-
lési képviselő, Protić Stanko gazdasz, Kopša Radomir
a „Raška“ igazgatója. 679

Subotica I. o. Fővámbivatal
20667 sz.

Hirdetmény.

A subotica I. o. Fővámbivatal 1923. február 3-án
d. e. 9 órakor a vámraktárban a következő ki nem
váltott vámköteles küldeményeket nyilvános árverésen
a legtöbbet ígérőnek eladja:

Fsz.	Mennyiség	Jel	Súly	Az áru megnevezése
1.	6 láda	S. R. 882/5	242 kg	fekete bá og ru
2.	6 láda	BFS 231/6	919 kg	idegen nyelvű tankönyv
3.	4 keret	FB 1/4	200 kg	államnyelvű folyóirat
4.	1 köteg	K Nr. 30	42 kg	vasdrótkészítmény
5.	1 láda	lb 133	27 kg	rezáru
6.	2 láda	RV 2358/9	1580 kg	textilgép
	1 láda	RV 2360	392 kg	textilgép-alkatrész
7.	1 láda	S. 7.	48 kg	kép kerettel
8.	1 hordó	G. D. 4.	275 kg	földfesték
9.	1 darab	E. 2	11 kg	fatábla
10.	1 köteg	E. 1.		2 használt tábla
11.	7 hordó		1417 kg	festék
	160 zsák		8000 kg	kaolin festék
	4 bála	161/4	35 kg	kenderszalag
	1 zsák	165	20 kg	bádög-ru
	70 drb		578 kg	kenderáru
	400 drb		980 kg	technikai kellékek
12.	3 kosár	155/3	135 kg	lakkfesték
13.	1 darab		10 kg	ekealkatrész
14.	1 láda	BK. 629	83 kg	vasáru
15.	2 darab		85 kg	vasáru
16.	1 rekesz	BM.2000	7 kg	vasáru
17.	1 rekesz		6 kg	vasáru
18.	1 rekesz	P. 1	6 kg	kaucsukáru
19.	1 darab		16 kg	vasáru
20.	1 láda	A-17	160 kg	ablaküveg
21.	1 láda	A-16	85 kg	ablaküveg
22.	1 köteg	352	66 kg	faáru
23.	1 köteg	352	30 kg	vasáru

I. o. Fővámbivatal.

Subotica I. o. Fővámbivatal

21743/922

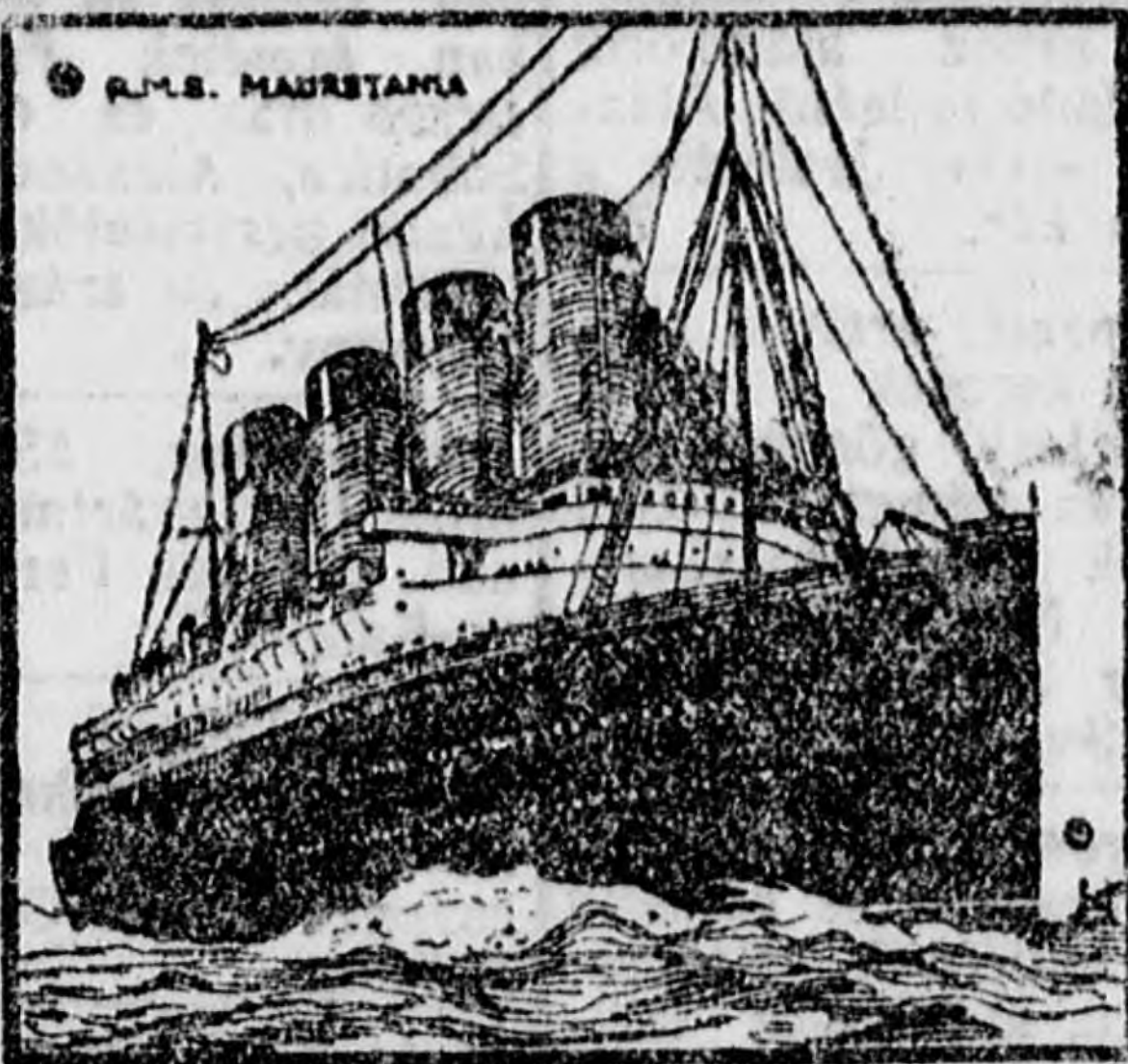
Hirdetmény.

A subotica I. o. Fővámbivatal 1923. február 3-án
d. e. 9 órakor a vámraktárban a következő ki nem
váltott vámköteles küldeményeket nyilvános árverésen
a legtöbbet ígérőnek eladja:

Fsz.	Mennyiség	Jel	Súly	Az áru megnevezése
1.	80 kordó	L. L. 171/250	11095 kg	földfesték
2.	23 láda	I. O. E. 350/72	2770 kg	vasáru
3.	6 hordó	I. M. C. 19/24	600 kg	hres vashordó hazal termények kivitelére
4.	1 drb	W. M. 5803	10 kg	ekealkatrész
5.	1 drb		2 kg	vasáru
6.	2 üveg		4 kg	narancséterolaj

Subotica, 1923. január 28.

I. o. Fővámbivatal.

CUNARD LINE

A világ leggyorsabb hajói rendes személy- teher
és gyorshajóközlekedés

**Hamburg- és Cherbourgól Amerikába
és Canadába**

4 kényen 5 és fél nap

Harmadosztályú utasok részére külön fülkék állnak rendelkez-
ésre. Utasokat tapasztalt hivatalnok kíséri a kikötőig, ki
minden tekintetben segítségükre van.

Mindennemű bővebb felvilágosítást nyújt:

Cunard Line jugoszlavial vezérképviselője

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.

Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „CUNARD“ Zagreb

SALAMA

prve vrsti

nova roba

posve zrela

dobiva se svuda

I. hrv. tvornica salame,
sušena mesa i masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.

Petrinja.

ELADÓ

26 katasztrális hold

prima szántóföld

Vukovár (Szerémmegye) határában rendkívül elő-
nyös fizetési feltételek mellett. Bővebb felvilágo-
sítást ad — Dr. ZSITVAY JENŐ kir. közjegyző
VUKOVÁR. 670

ELADÓ GÉPEK:

692
Egy 60 HP stabil gőzgép, magas és alacsony nyo-
masu, kondenzátorral, kötélfajtásra. Ferd. Kühnel
gyártmány. Még alig használt, izemképes. Egy
cca 40 cm tüzfelületű gőzkazán. Egy egyenáramu
generátor, 350 Ampére, 110 Volt. Egy egyenáramu
generátor 312 Ampére, 120 Volt. — Két injektor.

Nagy Gáspár Kendergyár és hengermalom
Prigr. Sv. Ivan

Viseljen
sok előnye
m i a i t
PALMA
kaucsuk cipő-
sarkot és cipő-
talpat

**Eladó gazdasági felosztás
miatt:**

8-as Máv. gőzkazán, 10-es Máv. cséplő-
szekrény vas elevátorral, 1 tengeri mor-
zsoló, — egy tengeri daráló gőzhajtásra.

Azonkívül mindenféle gazdasági eszközök, mint
cukorrépa kapáló (egy lóra), tárcsás borona, ve-
tőgép, fűkaszaló, marokrakó aratógép, 1, 2 és 4
vasú ekék stb. — 60 cm. nyomtávu vasuti kocsik,
és kb. 1500 m. iparvágány. Egy sárga hintó vá-
szonfedéllel és egy könnyű kocsik, igás kocsik.

Érdeklődni lehet:

MICHELS JÁNOS bérlő
Flamtniadvor

Posta: ERDEVIK, SREM.

Rendszeres összeköttetés

Bremából Southampton és Cherbourg-on
át New-Yorkba az United States Lines
pompásan berendezett amerikai kormány-
hajóival.

Legközelebbi indulások:

President Harding . Február 14. Március 21.
George Washington . Február 21. Március 28.
President Roosevelt . Február 28. Április 4.
Amerika Április 11. Május 16.

Kérje a 153. számú
vitorlafegyűzetet.

UNITED STATES LINES

Beograd

Travnička-ulica 1.

és minden nagyobb utazási iroda.

CEMENT

mész, tetőcserép, traverzák, samotta-téglák
és vakolat, valamint az összes építőanyagot
szállítja:

„GRADIVO“

Ker. Társ. ZAGREB, Bogovičeva ulica 3.
Telefon 5-55. — Sürgőnycim: „GRADIVO“

Bánátban, forgalmas helyen egy 22
év óta fenálló, jól bevezetett

Könyv és papirkereskedés

családi okokból azonnal eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

